NN 118/2020 (28.10.2020.), Odluka o eksternalizaciji

HRVATSKA NARODNA BANKA

2302

Na temelju članka 111. i članka 101. stavka 2. Zakona o kreditnim institucijama (»Narodne novine«, br. 159/2013., 19/2015., 102/2015., 15/2018., 70/2019. i 47/2020.) i članka 43. stavka 2. točke 10. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci (»Narodne novine«, br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.) guverner Hrvatske narodne banke donosi

ODLUKU

O EKSTERNALIZACIJI

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Odluke

Članak 1.

Ovom se Odlukom pobliže propisuju:

1) pojam ključnih ili važnih procesa, usluga ili aktivnosti

2) procesi, usluge ili aktivnosti koji se ne smatraju eksternalizacijom

3) iscrpni uvjeti za eksternalizaciju

4) sadržaj informacija, oblik i vođenje registra ugovorenih eksternalizacija

5) rok za dostavu Hrvatskoj narodnoj banci obavijesti o namjeri eksternalizacije ključnih ili važnih procesa, usluga ili aktivnosti i sadržaj dokumentacije uz tu obavijest i

6) pravila o upravljanju ostalim rizicima.

Obveznici primjene

Članak 2.

(1) Odredbe ove Odluke primjenjuju se na kreditne institucije sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za rad.

(2) Odredbe ove Odluke na odgovarajući način primjenjuju se na podružnice kreditnih institucija iz trećih zemalja koje su od Hrvatske narodne banke dobile odobrenje za osnivanje podružnice.

(3) Odredbe ove Odluke kreditna institucija dužna je primjenjivati na pojedinačnoj osnovi uzimajući u obzir i odredbe iz članka 7. ove Odluke.

(4) Odredbe članaka 6., 8. i 11. ove Odluke kreditna institucija dužna je primijeniti na konsolidiranoj osnovi u skladu s glavom IV. »Obuhvat primjene bonitetnih zahtjeva« Zakona o kreditnim institucijama.

Pojmovi

Članak 3.

Pojedini pojmovi koji se rabe u ovoj Odluci imaju sljedeće značenje:

1) *eksternalizacija* kako je uređeno člankom 109. stavkom 1. Zakona o kreditnim institucijama

2) *grupa kreditnih institucija* kako je uređeno člankom 17. Zakona o kreditnim institucijama

3) *više rukovodstvo* kako je uređeno člankom 3. točkom 90. Zakona o kreditnim institucijama

4) *država članica i treća zemlja* kako je uređeno člankom 13. Zakona o kreditnim institucijama

5) *funkcija* je usluga, proces ili aktivnost

6) *pružatelj usluga* jest pravna ili fizička osoba kojoj je kreditna institucija povjerila obavljanje funkcije ili dijela funkcije

7) *podeksternalizacija* je situacija u kojoj pružatelj usluga povjerava obavljanje eksternalizirane funkcije ili dijela funkcije drugom pružatelju usluga (podizvođač)

8) *usluge računarstva u oblaku* (engl. *cloud)* jesu usluge koje se pružaju putem računarstva u oblaku, odnosno model kojim se na zahtjev omogućuje široko rasprostranjen, pogodan mrežni pristup zajedničkom skupu podesivih računalnih resursa (npr. mreže, poslužitelji, uređaji za pohranu podataka, aplikacije i usluge) koji se mogu trenutačno pribaviti i otpustiti uz minimalnu upravljačku aktivnost ili prisutnost pružatelja usluge

9) *javni oblak* jest infrastruktura za usluge računarstva u oblaku kojoj može pristupiti šira javnost

10) *privatni oblak* jest infrastruktura za usluge računarstva u oblaku kojoj može pristupiti samo jedna institucija

11) *zajednički oblak* jest infrastruktura za usluge računarstva u oblaku dostupna samo određenoj skupini institucija, uključujući nekoliko institucija iz jedne grupe

12) *hibridni oblak* jest infrastruktura za usluge računarstva u oblaku sastavljena od dviju ili više različitih infrastruktura za usluge računarstva u oblaku

13) *ključna ili važna funkcija* kako je utvrđena člankom 5. ove Odluke

14) *kreditna institucija koja nije velika kreditna institucija* jest kreditna institucija koja ne ispunjava uvjete propisane člankom 4. stavkom 1. točkom 146. Uredbe (EU) br. 575/2013 i čiji četverogodišnji prosjek imovine iskazane u revidiranim financijskim izvještajima koji se odnose na posljednji dan prethodnih četiriju poslovnih godina na pojedinačnoj osnovi ne prelazi iznos u protuvrijednosti od 1 milijardu eura.

II. PROCJENA UGOVORA O EKSTERNALIZACIJI

Određivanje eksternalizacije

Članak 4.

(1) Kreditna institucija dužna je utvrditi predstavlja li povjeravanje obavljanja procesa, usluga ili aktivnosti između kreditne institucije i pružatelja usluge eksternalizaciju.

(2) U smislu ove Odluke eksternalizacijom se ne smatraju:

1) usluge za koje je obveza obavljanja od strane pružatelja usluga propisana zakonom (npr. zakonska revizija)

2) usluge informiranja o tržištu i usluge servisa za međubankovnu komunikaciju i trgovanje (npr. usluge koje pružaju društva Bloomberg, Moody's, Standard & Poor's, Fitch, Reuters)

3) globalne mreže za elektroničko plaćanje (npr. Visa, MasterCard)

4) usluge poravnanja i namire koje se obavljaju između klirinškog društva i institucije koja provodi namiru i njihovih članova

5) globalne financijske telekomunikacijske infrastrukture pod uvjetom da ih nadziru relevantna tijela (npr. SWIFT)

6) usluge korespondentnog bankarstva

7) nefinancijske usluge koje kreditne institucije inače ne obavljaju same (npr. usluge oglašavanja, savjeti arhitekata, pribavljanje pravnog mišljenja i zastupanje pred sudovima i pred upravnim tijelima, usluge čišćenja, vrtlarstva i održavanja poslovnih prostora, zdravstvene usluge, servisno održavanje službenih automobila, ugostiteljske usluge, automati za prodaju, uredske usluge, usluge prijevoza, usluge dostave, usluge recepcionara, tajnica, operatera centrale, usluge otpreme, prijama, prijenosa i/ili čuvanja elektroničkih isprava odnosno elektroničkih računa i usluge povjerenja za elektroničke transakcije iz članka 3. stavka 16. Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ (SL L 257, 28. 8. 2014.)

8) nabava robe (npr. kartice, čitači kartica, uredski pribor i namještaj, osobna računala) i

9) nabava komunalne usluge (npr. struja, voda, plin, telekomunikacijske usluge).

(3) Kreditna institucija dužna je, razmjerno vrsti, opsegu i složenosti poslova koje obavlja i rizicima svojstvenima modelu poslovanja, upravljati rizicima, kojima jest ili bi mogla biti izložena, a koji proizlaze iz povjeravanja obavljanja procesa, usluga ili aktivnosti pružatelju usluge, bez obzira na to je li to povjeravanje eksternalizacija ili nije.

Ključna ili važna funkcija

Članak 5.

(1) Kreditna institucija dužna je ključnom ili važnom funkcijom smatrati:

1) onu funkciju za koju se utvrdi da je tako važna da bi pogreška ili propust u njezinu izvršavanju značajno naštetio:

a) kontinuiranoj usklađenosti s uvjetima iz odobrenja za rad ili drugim obvezama propisanima:

i) Zakonom o kreditnim institucijama, propisima donesenima na temelju tog Zakona, Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27. 6. 2013.) i propisima Europske unije donesenima na temelju te Uredbe i Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljanju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27. 6. 2013.)

ii) Zakonom o tržištu kapitala (»Narodne novine«, br. 65/2018. i 17/2020.), propisima donesenima na temelju tog Zakona i propisima donesenima na temelju Direktive 2014/65/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU (SL L 173, 12. 6. 2014.)

iii) Zakonom o platnom prometu (»Narodne novine«, br. 66/2018.), propisima donesenima na temelju tog Zakona i propisima Europske unije donesenima na temelju Direktive (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (SL L 337, 23. 12. 2015.) i

iv) Zakonom o elektroničkom novcu (»Narodne novine«, br. 64/2018.), propisima donesenima na temelju Zakona o elektroničkom novcu i propisima Europske unije donesenima na temelju Direktive 2009/110/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. rujna 2009. o osnivanju, obavljanju djelatnosti i bonitetnom nadzoru poslovanja institucija za elektronički novac te o izmjeni direktiva 2005/60/EZ i 2006/48/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2000/46/EZ (SL L 267, 10. 10. 2009.)

b) rezultatima poslovanja ili

c) stabilnosti ili nastavku pružanja bankovnih i/ili financijskih usluga

2) eksternalizaciju dijela poslova kontrolnih funkcija, osim ako kreditna institucija utvrdi da propusti u eksternalizaciji takvih poslova ne bi nepovoljno utjecali na djelotvornost kontrolnih funkcija i

3) eksternalizaciju funkcije povezane s pružanjem bankovnih i/ili osnovnih financijskih usluga iz članka 10. ove Odluka za koju je potrebno odobrenje nadležnog tijela.

(2) U smislu ove Odluke eksternalizacija funkcija potrebnih za obavljanje aktivnosti u sklopu temeljnih poslovnih linija ili ključnih funkcija iz članka 4. stavka 2. točaka 33. i 34. Zakona o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava (»Narodne novine«, br. 19/2015., 16/2019. i 47/2020.) jest ključna ili važna eksternalizacija, osim ako kreditna institucija utvrdi da nepružanje eksternalizirane funkcije ili neodgovarajuće pružanje eksternalizirane funkcije ne bi imalo negativan utjecaj na operativni kontinuitet temeljne poslovne linije ili ključne funkcije.

(3) S ciljem utvrđivanja ključne ili važne funkcije kreditna institucija dužna je uzeti u obzir rezultate procjene rizika iz članka 11. ove Odluke i najmanje sljedeće:

1) je li eksternalizacija izravno povezana s pružanjem bankovnih i/ili osnovnih financijskih usluga za koje je potrebno odobrenje nadležnog tijela

2) mogući utjecaj bilo kakvog prekida eksternalizirane funkcije ili nemogućnosti kontinuiranog pružanja usluge na dogovorenoj razini usluge na:

a) kratkoročnu i dugoročnu financijsku otpornost i održivost kreditne institucije, uključujući, ako je primjenjivo, utjecaj na imovinu, kapital, troškove, izvore financiranja, likvidnost, dobit ili gubitak

b) kontinuitet poslovanja i operativnu otpornost kreditne institucije

c) operativni i reputacijski rizik kreditne institucije i

d) ako je primjenjivo, plan oporavka i sanacijski plan, mogućnost sanacije i operativni kontinuitet kreditne institucije u situaciji rane intervencije, oporavka ili sanacije

3) mogući utjecaj eksternalizacije na:

a) upravljanje rizicima

b) ispunjavanje regulatornih i pravnih zahtjeva i

c) mogućnost provedbe revizije eksternalizirane funkcije

4) mogući utjecaj eksternalizirane funkcije na kvalitetu pružanja usluga klijentima

5) sve eksternalizirane funkcije, ukupnu izloženost kreditne institucije prema istom pružatelju usluga i mogući kumulativni utjecaj eksternalizacije u istom području poslovanja

6) veličinu i složenost područja poslovanja obuhvaćenog eksternalizacijom

7) mogućnost da bi se obujam planirane eksternalizacije mogao povećati bez izmjene osnovnog ugovora

8) mogućnost prijenosa planirane eksternalizacije na drugog pružatelja usluge

9) mogućnost vraćanja eksternalizirane funkcije u kreditnu instituciju i

10) zaštitu podataka i mogući utjecaj povrede povjerljivosti ili propusta u osiguranju dostupnosti i integriteta podataka na kreditnu instituciju i njezine klijente, uključujući i usklađenost s Uredbom (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka te stavljanju izvan snage Direktive 95/46/EZ (Opća uredba o zaštiti podataka, u nastavku teksta: Uredba (EU) 2016/679).

(4) Kreditna institucija dužna je prije donošenja odluke o eksternalizaciji ključne ili važne funkcije procijeniti mogući utjecaj eksternalizacije najmanje na:

1) profil rizičnosti kreditne institucije

2) mogućnost nadziranja pružatelja usluge od strane kreditne institucije i nadležnog tijela te upravljanja rizicima koji proizlaze iz eksternalizacije

3) mjere za održavanje kontinuiteta poslovanja i

4) kvalitetu obavljanja poslovnih aktivnosti.

(5) Kada dođe do značajne promjene rizika, prirode ili obuhvata eksternalizirane funkcije, kreditna institucija dužna je ponovno procijeniti je li eksternalizirana funkcija ključna ili važna.

III. SUSTAV UPRAVLJANJA EKSTERNALIZACIJOM

Organizacijski ustroj

Članak 6.

(1) Kreditna institucija dužna je osigurati:

1) jasan, transparentan i dokumentiran proces odlučivanja o eksternalizaciji

2) jasnu raspodjelu ovlasti i odgovornosti organizacijskih jedinica ili radnika zaduženih za dokumentiranje, upravljanje i nadzor postupka ugovaranja i provedbe eksternalizacije i

3) odgovarajuće resurse koji osiguravaju usklađenost s odredbama propisa i dobrih praksi kojima se uređuje eksternalizacija.

(2) Kreditna institucija dužna je uspostaviti funkciju odgovornu za eksternalizaciju ili odrediti osobu iz višeg rukovodstva (npr. osoba odgovorna za rad kontrolne funkcije) koja će biti zadužena za kontrolu rizika povezanih s eksternalizacijom i za kontrolu dokumentacije povezane s eksternalizacijom.

(3) Iznimno od stavka 2. ovoga članka, kreditna institucija koja nije velika kreditna institucija može funkciju odgovornu za eksternalizaciju dodijeliti članu uprave.

(4) Kreditna institucija dužna je pri eksternalizaciji osigurati najmanje sljedeće:

1) donošenje i provođenje odluka o svojim poslovnim aktivnostima i ključnim ili važnim funkcijama

2) nastavak urednog obavljanja poslova i pružanja bankovnih i financijskih usluga

3) adekvatno utvrđivanje, procjenu i upravljanje rizicima koji proizlaze iz eksternalizacije te njihovo smanjenje na odgovarajući način

4) ako je primjenjivo, sklapanje odgovarajućih ugovora o povjerljivosti podataka i drugih informacija

5) održavanje odgovarajuće razmjene relevantnih informacija s pružateljima usluga

6) ako se eksternalizira ključna ili važna funkcija, dužna je osigurati poduzimanje najmanje jedne od sljedećih mjera u odgovarajućem roku:

a) prijenos funkcije na druge pružatelje usluga

b) vraćanje obavljanja funkcije u kreditnu instituciju ili

c) prestanak poslovnih aktivnosti koje ovise o toj funkciji i

7) ako osobne podatke obrađuju pružatelji usluga u EU-u i/ili trećim zemljama, da se podaci obrađuju u skladu s Uredbom (EU) 2016/679.

(5) Kreditna institucija dužna je osigurati da eksternalizacija ne prouzroči prijenos odgovornosti s odgovornih osoba kreditne institucije na pružatelja usluge.

Eksternalizacija unutar grupe kreditnih institucija

Članak 7.

(1) Ako kreditna institucija eksternalizira funkcije pružateljima usluga unutar grupe kreditnih institucija kojoj pripada, uprava i nadzorni odbor kreditne institucije koja je eksternalizirala određenu aktivnost ili uslugu, u skladu sa svojim nadležnostima, odgovorni su i za te eksternalizacije usluga i aktivnosti i zadržavaju punu odgovornost za usklađivanje sa svim regulatornim zahtjevima i za učinkovitu primjenu ove Odluke.

(2) Ako kreditna institucija povjerava obavljanje dijela poslova kontrolnih funkcija pružatelju usluga unutar grupe kreditnih institucija kojoj pripada, dužna je za potrebe praćenja i revizije eksternalizacije osigurati i za te eksternalizacije učinkovitu provedbu tih poslova, uključujući primanje odgovarajućih izvješća.

(3) Ako je operativno praćenje pojedine eksternalizacije centralizirano unutar grupe kreditnih institucija kojoj kreditna institucija pripada (npr. u okviru standardiziranog ugovora o praćenju eksternalizacije), kreditna institucija dužna je, najmanje za eksternalizirane ključne ili važne funkcije osigurati:

1) mogućnost neovisnog praćenja pružatelja usluga i odgovarajućeg nadziranja eksternalizacije, uključujući primanje barem jednom godišnje i na zahtjev izvješća od centralizirane funkcije za praćenje na razini grupe kreditnih institucija, a koja najmanje sadržavaju sažetak procjene rizika i praćenja provedbe eksternalizacije i

2) mogućnost da od centralizirane funkcije za praćenje na razini grupe kreditnih institucija dobije sažetak relevantnih revizijskih izvješća povezanih s eksternalizacijom ključnih ili važnih funkcija te, na zahtjev, potpuno revizijsko izvješće.

(4) Kreditna institucija dužna je osigurati da uprava kreditne institucije bude pravodobno obaviještena o relevantnim planiranim promjenama glede pružatelja usluga koji se centralizirano prate unutar grupe kreditnih institucija kojoj kreditna institucija pripada te o mogućem učinku tih promjena na ključne ili važne funkcije koje se pružaju, uključujući sažetak analize rizika, među ostalim pravnih rizika, usklađenost s regulatornim zahtjevima i učinak na razine usluga.

(5) Ako se kreditna institucija oslanja na procjenu eksternalizacije iz članka 9. ove Odluke koja se provodi prije sklapanja ugovora s pružateljem usluga centralizirano unutar grupe kreditnih institucija kojoj kreditna institucija pripada, dužna je osigurati primitak sažetka procjene i osigurati da se u postupku donošenja odluke uzmu u obzir njezina specifična struktura i rizici.

(6) Ako se registar svih ugovorenih eksternalizacija vodi centralizirano unutar grupe kreditnih institucija kojoj kreditna institucija pripada, kreditna institucija dužna je bez odgode osigurati primitak svojeg registra koji sadržava sve ugovore koje je kreditna institucija sklopila s pružateljem usluga, uključujući i one sklopljene s pružateljima usluga unutar te grupe kreditnih institucija, i to najmanje u sadržaju koji je propisan člankom 17. ove Odluke.

(7) Ako se kreditna institucija oslanja na izlazni plan za ključne ili važne funkcije koji je uspostavljen na razini grupe kreditnih institucija kojoj kreditna institucija pripada, dužna je osigurati primitak sažetka plana i uvjeriti se da se plan može uspješno provesti.

Politika eksternalizacije

Članak 8.

(1) Kreditna institucija dužna je u svojim politikama propisati načela, odgovornosti i postupke povezane s eksternalizacijom.

(2) Uprava kreditne institucije dužna je odobriti i redovito preispitivati politike iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Politike iz stavka 1. ovoga članka najmanje sadržavaju kriterije i postupke vezane uz:

1) proces donošenja odluke o eksternalizaciji

2) planiranje eksternalizacije:

a) definiranje poslovnih zahtjeva glede eksternalizacije

b) utvrđivanje ključnih ili važnih funkcija

c) utvrđivanje i procjenu rizika koji proizlaze iz eksternalizacije te upravljanje njima

d) dubinsku analizu mogućih pružatelja usluga

e) utvrđivanje, procjenu, smanjenje ili sprječavanje stvarnih i mogućih sukoba interesa te upravljanje njima

f) planiranje kontinuiteta poslovanja i

g) odobravanje novih eksternalizacija

3) provedbu i praćenje eksternalizacije te upravljanje njome:

a) kontinuiranu procjenu rada pružatelja usluga

b) primanja obavijesti o promjenama i odgovora na promjene već ugovorene eksternalizacije ili kod pružatelja usluga

c) neovisnu provjeru i reviziju usklađenosti s pravnim i regulatornim zahtjevima i politikama i

d) postupke obnavljanja ugovora

4) dokumentaciju i vođenje registra i

5) izlazne strategije i postupke raskida ili otkaza ugovora, uključujući zahtjev za dokumentirani izlazni plan za svaku ključnu ili važnu funkciju koja se eksternalizira ako se izlazak smatra mogućim nakon što se uzmu u obzir mogući prekidi u pružanju usluge ili neočekivan otkaz ili raskid ugovora s pružateljem usluga.